

GEWOON GOED SCHOONMAKEN. ÓÓK IN CORONATIJD.

Sinds Corona is hygiëne en desinfecteren gemeengoed geworden. We smeren, wrijven, sprayen en poetsen dat het een lieve lust is. Want: Corona ligt op de loer. Toch geldt ook hier dat angst een slechte raadgever is. Onjuist of onzorgvuldig desinfecteren brengt zelfs extra risico met zich mee. Gewoon goed schoonmaken in combinatie met de juiste handhygiëne en afstand houden, zorgen voor het laagste risico op besmetting.

Schoonmaken is geen desinfecteren en desinfecteren is geen schoonmaken. Desinfectie is het doden of inactiveren van micro-organismen waarbij het aantal micro-organismen wordt teruggebracht tot een aanvaardbaar niveau. Met schoonmaken verwijderen we vuil en de zich daarin bevindende micro-organismen. Anders gesteld: met desinfecteren verwijderen we geen vuil en met schoonmaken 'doden' we geen bacteriën.

Kwetsbare groep is groter

Dient zich de vraag aan: wanneer is schoonmaken niet voldoende en is desinfectie noodzakelijk? Vóór Corona was daar een vrij heldere indeling voor. Desinfecteren, na schoonmaak, doen we in de voedingsindustrie, in zorg- en ziekenhuisinstellingen en in clean rooms. Enkel schoonmaken doen we in alle overige omgevingen zoals op kantoren en in scholen.

Maar we leven nu *in* Coronatijd. Hygiëne is van iedereen. De kwetsbare groep Nederlanders is uitgebreid naar vooral alle inwoners van boven de 60. Dat waren in 2019 3,3 miljoen Nederlanders. Waarmee 1 op de 5 Nederlanders opeens tot een risicogroep behoort. En dus slaat men aan het desinfecteren.

Twee valkuilen

Juist in deze tijd zijn er twee valkuilen: 1. Desinfectie wordt ingesteld om emotionele redenen, en 2. Desinfectie wordt niet juist uitgevoerd.

Desinfectie vanwege emotie

Emotie is geen goede grond om te desinfecteren. Desinfectie horen we in te stellen op rationele gronden, bijvoorbeeld bij risicosituaties zoals een vastgestelde besmetting, een verdenking van een besmetting, betrokkenheid van bloed of andere lichaamsvloeistoffen, voedselveiligheid, et cetera.

Desinfectie niet juist uitgevoerd

De regel blijft: eerst schoonmaken dan desinfecteren. Schoonmaken met een desinfecterend middel is geen desinfectie. Vooral wanneer personeel niet of onvoldoende getraind is, liggen slordigheden op de loer. Bijvoorbeeld niet het volledige oppervlak behandelen, hoekjes of randjes overslaan, de benodigde contacttijd niet in acht nemen (en daardoor het desinfectans niet ten volle benutten). Stuk voor stuk fouten die je met het blote oog niet kunt controleren en die schijnveiligheid creëren.

Normaal zorgvuldig schoonmaken meest effectief

Bovendien kun je je afvragen waarom je überhaupt bijvoorbeeld contactoppervlakken zou desinfecteren. Inderdaad zijn na toepassing van de juiste desinfectiemethode met bijbehorend desinfectans bijna alle micro-organismen en virussen gedood of geïnactiveerd. Maar dat duurt niet langer dan tot het moment dat de eerstvolgende persoon het oppervlak weer aanraakt.

Inzetten op gewoon zorgvuldig schoonmaken is dan ook effectiever en voorkomt schijnveiligheid. Gedegen schoonmaken met een normaal detergent (of microvezel zonder detergent) verwijdert zo goed als alle micro-organismen inclusief virusdeeltjes tezamen met het vuil. De tijd doet de rest.

Een schoon en droog oppervlak is een vijandige omgeving voor virusdeeltjes

Virusdeeltjes zoals Covid-19 kunnen zich immers – anders dan micro-organismen, wat bacteriën zijn – op een oppervlak niet vermenigvuldigen. Die hebben een gastheer (een mens of dier) nodig. Sterker nog: een oppervlak dat we na schoonmaken bij kamertemperatuur drooghouden, is een vijandige omgeving voor dat soort deeltjes. Dus is een trapleuning tussen 18.00 en 20.00 uur goed schoongemaakt en droog achtergelaten; en is er in het pand een ruimtetemperatuur van 21 graden Celsius met een relatieve luchtvochtigheid van 40 % – dan is deze de volgende ochtend meer dan waarschijnlijk vrij van overdraagbare virusdeel-concentraties. (Ervan uitgaande dat die voor het schoonmaken al aanwezig waren.)

Kortom: zoals zo goed als alle protocollen voor algemene ruimten al beschrijven, is 'intensief reinigen van oppervlakken' – óók in Corona-tijd – afdoende.

In combinatie met persoonlijke discipline is kans op besmetting nihil

In tegenstelling tot desinfecteren levert schoonmaken in combinatie met persoonlijke discipline wél aantoonbaar een verlaagd risico op besmetting op. Zoals door handhygiëne en afstand houden.

Overigens geldt ook voor handhygiëne dat zorgvuldig handen wassen betere resultaten oplevert dan smeren met desinfectie-gels.

WHO en CDC stellen dat handhygiëne essentieel is en dat deze primair ligt bij wassen met water en zeep volgens de regelen der kunst. De grensvlakspanning-verlagende werking van 'zeep' zorgt ervoor dat het water maximaal besmettingen (ook Covid-19) kan afvoeren van de handen.

Tot slot: het nut van inspectiemethoden

Het laatste punt dat wij onder de aandacht willen brengen is de wildgroei van inspectiemethoden. Allerlei meetmethodieken worden op dit moment gepresenteerd als het ultieme objectieve antwoord op de veiligheidsvraag rondom Corona. Hoewel deze methoden voor hun specifieke doel betrouwbaar zijn, is het nut van deze methoden in de bestrijding van Covid-19 zeer beperkt.

Zo richten ATP, dip-slides en Rodac-plaatjes zich respectievelijk op het aantonen; monsters nemen en kweken van *bacteriën*. Corona is een virus.

PCR is gericht op het aantonen van het RNA van een virus. Analyse van een positief resultaat van een PCR-test zegt of het een virus is waarop gereageerd werd en zo ja welk virus. Dit is gebaseerd op de *aanwezigheid* van virusdeeltjes. Niet op de *levensvatbaarheid* of de *overdraagbaarheid* van het virus, beide een voorwaarde om iemand te besmetten. Een virus dat er aantoonbaar wel zit maar niet levensvatbaar is, kan een mens niet ziek maken. Met die informatie schiet je dus ook niet zoveel op. Daarbij komt dat het een momentopname is. De constatering van de afwezigheid van een virus zoals Covid-19, kan over een uur alweer anders zijn.

Antwoord op de veiligheidsvraag

Het antwoord op de Corona-veiligheidsvraag is dus: gedegen schoonmaken en persoonlijke discipline (handhygiëne en afstand houden). Dat er geen wondermiddel is, zoals desinfectie, is voor de één misschien verontrustend en voor de ander juist een geruststelling: je hebt het immers grotendeels zelf in de hand!